

Марія КОМІСАРИК
Катерина КУЗНЕЦОВА
Ярина ТАНЯВСЬКА

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ у РОБОТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

методичні рекомендації

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Марія КОМІСАРИК
Катерина КУЗНЄЦОВА
Ярина ТАНЯВСЬКА

Інформаційні технології у роботі сучасного педагога:
методичні рекомендації
для студентів освітньо-професійної програми
«Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти

Чернівці - 2025

**Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
(протокол № 6 від 22 січня 2025 року)**

Автори:

Комісарик М.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Кузнєцова К. С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Танявська Я.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Рецензенти:

Валь Олександр Данилович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри програмного забезпечення комп'ютерних систем навчально-наукового інституту фізико-технічних та комп'ютерних наук Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Шульга Альона Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, асистент кафедри педагогіки та методики початкової освіти факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Комісарик М.І., Кузнєцова К. С., Танявська Я.А.

К 89 Інформаційні технології у роботі сучасного педагога : методичні рекомендації. Чернівці, 2025.

УДК 371.32

У посібнику представлено тематику та зміст лекційних та практичних занять із курсу «Інформаційні технології у роботі сучасного педагога» для студентів освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Зміст видання розрахований для викладачів і студентів закладів вищої освіти.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	5
Тема 1. Теоретичні засади використання інформаційних технологій у професійній діяльності сучасного педагога	5
Тема 2. Кібербезпека та специфіка організації мережевої взаємодії в професійній роботі спеціального педагога. Етика віртуального спілкування.....	8
Тема 3. Психолого-педагогічні основи використання інформаційних технологій у логопедичній роботі	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	12
Тема 1. Наочне подання навчальних матеріалів засобами програми Microsoft Office PowerPoint.....	12
Тема 2. Візуалізація освітнього контенту за допомогою платформи Canva та подібних.....	14
Тема 3. Створення документів та робота з ними. Мережеві офіси.....	17
Тема 4. Web-технології в професійній діяльності сучасного педагога.....	20
Тема 5. Інструменти гугл у професійній діяльності вчителя-логопеда.....	22
Тема 6. Використання комп'ютерних ігор і спеціалізованих програм у професійній діяльності вчителя-логопеда	23
Тема 7. Особистий професійний блог педагога: дизайн, контент, просування.....	27
Тема 8. Створення та наповнення сайту вчителя-логопеда.....	29
Тема 9. Навчальне відео у професійній діяльності вчителя-логопеда: поняття, структура та особливості створення.....	31
Тема 10. Застосування інструментів штучного інтелекту у розрізі освіти в сучасному світі.	34
Тема 11. Організація взаємодії з батьками за допомогою інформаційних технологій.....	37
Тема 11. Цифрова компетентність педагогічного працівника.....	38
ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:	39
ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ	44
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

У сучасному світі інформаційні технології (ІТ) стали невід'ємною складовою професійної діяльності, включаючи освітню сферу. Для педагогів, зокрема в галузі спеціальної освіти, вміння використовувати сучасні цифрові інструменти є не лише перевагою, але й необхідністю. Цифровізація освіти відкриває нові можливості для організації навчального процесу, адаптації освітнього середовища до потреб учнів із особливими освітніми потребами (ООП) та підвищення ефективності педагогічної діяльності.

Цифровізація освіти стала вимогою часу через глобальні зміни в суспільстві. Для педагогів це означає не лише освоєння нових інструментів, але й зміну підходів до організації роботи. Використання інформаційних технологій сприяє розширенню можливостей навчального середовища, зокрема, через інтерактивні платформи, мультимедійні ресурси та адаптивні програми, які враховують особливості розвитку кожної дитини. Особливу роль у цьому відіграє можливість впровадження спеціалізованих програм для корекції мовлення, розробки навчальних матеріалів у форматі відео або інтерактивних вправ, а також створення умов для інклюзивного навчання.

Переконані, що дисципліна "Інформаційні технології у роботі сучасного педагога" стане важливою складовою підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Вона дозволяє забезпечити студентів сучасними інструментами для ефективної та інноваційної роботи, підготувати їх до використання цифрових технологій для розвитку, навчання та корекції дітей із особливими освітніми потребами, а також сприяє формуванню готовності до викликів, що постають перед сучасною освітою. Зміст видання розрахований для викладачів і студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Тема 1. Теоретичні засади використання інформаційних технологій у професійній діяльності сучасного педагога

Програмовий зміст

Інформаційні технології в освіті: історичний аспект та сучасні тенденції. Поняття та класифікація інформаційних технологій (ІТ) у педагогіці. Можливості та переваги використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Принципи розробки та впровадження інформаційних технологій навчання

Допоміжна література до теми :

1. Алексеева Г., Горбатюк Л. та Кісенко Н. Інтеграція інформаційних технологій у сучасну освіту. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти , 1 (4), 137–146.
2. Березовська К. В. Інформаційні технології у педагогічних дослідженнях. Інформатика, інформаційні системи та технології: тези доповідей двадцять першої всеукраїнської конференції студентів і молодих науковців. Одеса, 2024. С. 179-181
3. Гула Л. В. Інформаційні технології в освіті - важливий вектор сучасного розвитку суспільства. Інформаційні технології у сучасному світі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, 22 квітня 2024 р. Державний біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 96-98.
4. Гурська, О. А., Самборська, О. В., & Йордан, Г. М. Використання цифрових технологій у педагогічному процесі для індивідуалізації навчання. Педагогічна Академія: наукові записки, 2025,14. URL:<https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/525/408>
5. Основи інформаційних технологій : навчальний посібник. Укл.: Пукальський І.Д., Лучко В.М., Ленюк О.М., Яшан Б.О. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 464 с.
6. Сучасні інформаційні технології в освіті і науці : зб. матеріалів XV Всеукр. наук.- практ. конф. для молодих учених та здобувачів освіти, (м. Умань, 25-26 квіт. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ін-т цифров. освіти НАПН України [та ін.] ; за ред. М. О. Медведєвої ; [редкол.: Т. М. Махомета, Г. В. Ткачук, О. В. Жмуд [та ін.]. Умань, 2024. 216 с.
- 7ц. Цимбаленко О. Е. Впровадження інформаційних технологій в освітньому процесі. The 22nd International scientific and practical conference “Actual problems in education and introduction of new technologies”(June 04–07, 2024) Stockholm, Sweden. International Science Group. 2024. 388 p. 2024. p. 71.

Аудиторна робота

Лекція (1 год.)

Тема. Теоретичні основи впровадження інформаційних технологій у педагогічну діяльність

Мета лекції: ознайомити слухачів із базовими поняттями та класифікацією інформаційних технологій (ІТ) у педагогічній сфері. Розкрити теоретичні основи та методологічні підходи до інтеграції ІТ у навчальний процес. Показати роль ІТ у підвищенні ефективності професійної діяльності педагога. Забезпечити аналітичну діяльність студентів, спрямовану на розкриття специфічних, відмінних рис інформаційних технологій для освітньої сфери.Стимулювати пізнавальну активність, учити змістовно аргументувати свою відповідь.

План:

1. Актуальність використання інформаційних технологій (ІТ) у сучасній педагогічній діяльності.
2. Поняття та класифікація інформаційних технологій у педагогіці.

3. Теоретичні основи впровадження ІТ у педагогічну діяльність.

Самостійна робота до теми (див.Додаток Б) (5 год.)

- конспект лекції (див.Додаток В1);
- словник термінів (див.Додаток В2);
- проаналізуйте будову персонального комп'ютера, опишіть особливості обраного компоненти, результати представте у вигляді:
 - мультимедійної презентації (див.Додаток В3);
 - 12 тестових завдань до змісту презентації.

Практичне заняття (2 год.)

Тема. Компоненти персонального комп'ютера та особливості його функціонування.

Мета: ознайомити студентів із основними компонентами персонального комп'ютера, їх функціями та взаємодією між собою; пояснити принципи роботи ключових апаратних складових, таких як материнська плата, процесор, оперативна пам'ять, накопичувачі даних та периферійні пристрої; розвинути практичні навички ідентифікації та базового обслуговування апаратних компонентів ПК; сприяти розумінню студентів взаємозв'язку між апаратним забезпеченням та програмним середовищем комп'ютера; забезпечити аналітичну діяльність, спрямовану на розкриття специфічних, відмінних рис компонентів комп'ютера; привчити лаконічно та грамотно висловлюватися за змістом питань, які розглядаються.

Орієнтовна структура практичного заняття

- демонстраційний майданчик: "Компоненти персонального комп'ютера"
- тестування
- колективна робота: "Комп'ютер ХХІ ст."

Форми контролю на практичному заняття (див.Додаток Г):

- інтелектуальна карта за результатами роботи демонстраційного майданчика: "Компоненти персонального комп'ютера" (див.Додаток Г1);
- робота на занятті 1;
- інтелектуальна карта за результатами колективної роботи: "Комп'ютер ХХІ ст." (див.Додаток Г1).

Карта оцінювання в межах теми 1

Вид роботи	Кількість балів	
	Максимально можлива	Отримана к-ть
Конспект лекції	12	
Інтелектуальна карта до змісту лекції	12	
Словник термінів	12	
Мультимедійна презентація: "Будова комп'ютера"	12	
12 тестових завдань до змісту презентації	12	

Інтелектуальна карта за результатами роботи демонстраційного майданчика: “Компоненти персонального комп'ютера”	12	
Робота на занятті 1	12	
Інтелектуальна карта за результатами колективної роботи: “Комп'ютер ХХІ ст.”	12	

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

1. Дидактичний потенціал цифрових освітніх технологій для освітнього процесу : монографія / Н. С. Саєнко, Т. П. Голуб, Ю. Е. Лавриш та ін. К. Центр учбової літератури, 2021. 154 с.
2. Концепція розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#n13>
3. Краус К.М. Імперативи формування цифрової освіти в Україні URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6059/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%83%D1%81%20%D0%9A.%D0%9C..pdf>
4. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.] ; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
5. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: навчальний посібник / Г. Г. Швачич, В. В. Толстой, Л. М. Петречук, Ю. С. Іващенко, О. А. Гуляєва, О. В. Соболенко Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.
6. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. Міністерство цифрової трансформації України. 2021. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoyi-kompetentnosti-dlya-gromadvn/%D0%9E%D0%A0%20%D0%A6%D0%9A.pdf
7. Положення про електронні освітні ресурси. Затверджене наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060 (у редакції наказу МОН України від 29.05.2019 р. № 749). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#n13>
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації» від 3 березня 2021 р. №167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
9. Цифровізація – як перспективний напрям розвитку сучасної системи освіти. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 2022. С. 65-77. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-63-65-77>
1. Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися URL: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-vakovu-mozhe-butv-suchasna-osvita/>
2. Гаврілова Л. Г. Цифрова культура, грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. URL : https://www.researchgate.net/publication/331467353_CIFROVA_KULTURA_CIFROVA_GRAMOTNIST_CIFROVA_KOMPETENTNIST_AK_SUCASNI_OSVITNI_FENOMENI
3. Ковальчук В.І., Подольська І.С. “Застосування цифрової педагогіки в підготовці майбутніх фахівців сфери підприємництва”. Молодий вчений, № 5 (57), с. 523-526, 2018 р.

4. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / Національна академія педагогічних наук України, укл. Кремень В.Г. Київ. 2021. 52 с.
5. Тютюнник А.В. “Використання хмарних технологій та soft skills в освітній діяльності студентів та викладачів.” Збірник наукових праць “Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”. № 1, с. 134-143, 2015.
6. Фамілярська Л.Л. Діджиталізація процесу педагогіки партнерства в умовах нової української школи URL : <https://uasymp.promonograph.org/index.php/sua/article/view/sua21-02-001>
7. Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали III Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 7 грудня 2018 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 252 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <https://www.library.cv.ua/%20sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_%20e_technology_tid=444&field_vfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html
9. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
10. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/%202145-19#Text>
11. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
12. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
13. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>

14. Кузнєцова К.С. *Інформаційні технології в роботі сучасного педагога* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4940>

ДОДАТКИ

Додаток А

СИЛАБУС навчальної дисципліни Інформаційні технології у роботі сучасного педагога

Освітньо-професійна програма	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	КУЗНЄЦОВА Катерина Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/kuznetsova-kateryna-serhiivna/
Контактний тел.	
E-mail:	k.kuznetsova@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4940
Консультації	понеділок та середа з 13.00 до 15.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Навчальна дисципліна «Інформаційні технології в роботі сучасного педагога» є обов'язковою для студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості здійснення освітньої діяльності у закладі освіти за допомогою інформаційних технологій.

Знання та уміння отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення даного предмету будуть сприяти більш творчому та раціональному підходу до навчання, виконання індивідуальних навчальних та дослідницьких завдань, написання рефератів, курсових робіт.

Форма підсумкового контролю – залік.

Мета навчальної дисципліни: підготовка студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
Тема 1	Теоретичні засади використання інформаційних технологій у професійній діяльності сучасного педагога
Тема 2	Кібербезпека та специфіка організації мережевої взаємодії в професійній роботі спеціального педагога. Етика віртуального спілкування.
Тема 3	Психолого-педагогічні основи використання інформаційних технологій у логопедичній роботі
МОДУЛЬ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	
Тема 4	Наочне подання навчальних матеріалів засобами програми Microsoft Office PowerPoint
Тема 5	Візуалізація освітнього контенту за допомогою платформи Canva та подібних
Тема 6	Створення документів та робота з ними. Мережеві офіси. Сервіси спільного редагування документів.
Тема 7	Web-технології в професійній діяльності сучасного педагога
Тема 8	Інструменти гугл у професійній діяльності вчителя-логопеда
Тема 9	Використання комп'ютерних ігор і програм у роботі з дітьми
Тема 10	Особистий професійний блог педагога: дизайн, контент, просування
Тема 11	Створення та наповнення сайту вчителя-логопеда .
Тема 12	Навчальне відео: поняття, структура та особливості створення
Тема 13	Застосування інструментів штучного інтелекту у розрізі освіти в сучасному світі
Тема 14	Організація взаємодії з батьками за допомогою інформаційних технологій
Тема 15	Цифрова компетентність педагогічного працівника

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

В організації освітнього процесу застосовуються такі **методи навчання**:

Наочні методи:

- *Лекція з використанням мультимедійної презентації.*
- *Мнемонічні методи*, зокрема, інтелектуальні карти, визначення ключових слів або активне пригадування.
- *Конструювання*, зокрема, представлення інформації, таких як малюнок, схема чи таблиця, для кращого розуміння, аналізу та запам'ятовування матеріалу.
- *Моделювання*, зокрема, створення моделей або ланцюжків, які ілюструють концепції/явища для кращого їх усвідомлення тощо.

Словесні методи:

- *Обговорення*, зокрема, аналіз та обговорення конкретного питання чи проблеми з метою досягнення глибшого розуміння теми або окремого питання.

- *Інтелектуальні розминки*, зокрема, проведення різноманітних завдань та активностей, спрямованих на розвиток когнітивних здібностей, комунікативних навичок.
- *Пояснення*, зокрема, активна участь викладача (здобувача у разі, якщо відбувається навчання одне одного) у поясненні матеріалу, викладанні ключових понять, ілюстрації прикладів та докладного роз'яснення складних або незрозумілих аспектів навчального матеріалу.
- *Цікаві аналогії*, які допомагають краще зрозуміти складні теми, розвинути критичне мислення, творчі здібності та комунікативні навички.
- *Словесні методи для створення ситуацій емоційного переживання*, зокрема: дебати, дискусія, метод "Мікрофон", метод "Акваріум" (різновиди: "Акваріум з опонентом", "Письмовий акваріум", "Відео-акваріум" тощо), метод "Незакінчені речення", метод мозковий штурм, метод "навчаючи – вчуся", Case-study.

Практичні методи:

- *Робота в групах.*
- *Гейміфікація.*
- *Метод вправ.*
- *Метод індивідуальних навчальних проєктів* тощо.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне та письмове опитування, тестування, есе, творча робота, проєкт, презентація та ін.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdb50zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <https://www.library.cv.ua/%20sample-page-2>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_%20e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslugy.html
9. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
10. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/%202145-19#Text>
11. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
12. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
13. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>
14. Кузнєцова К.С. *Інформаційні технології в роботі сучасного педагога* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4940>

Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є невід’ємною складовою освітнього процесу в закладі вищої освіти, під час якої заплановані завдання студент виконує під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Відповідно до Освітньо-професійної програми «Логопедія» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять обсяг самостійної роботи студентів в межах навчальної дисципліни складає 75 годин.

Навчальний матеріал, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння студентом під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення навчальних занять.

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

Опорний конспект лекції - це стислий запис основних положень лекції, який допомагає студенту краще зрозуміти та запам'ятати матеріал.

Спочатку наведемо кілька правил для ведення конспекту. Вони будуть корисні незалежно від методу конспектування, який ви оберете:

Записуйте тільки основне: деталі, які не є важливими, можна виключити.

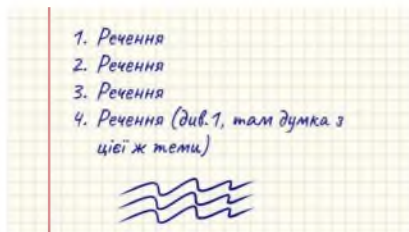
Використовуйте ієрархію у тексті: заголовки, підзаголовки, списки.

Намагайтеся викласти вивчене своїми словами.

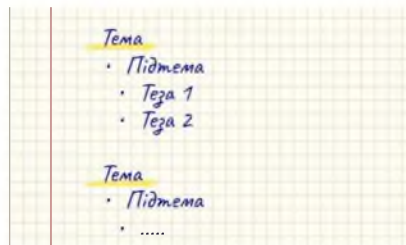
Скорочуйте найпоширеніші слова (для цього треба виробити систему скорочень, яка буде вам зрозуміла і яку ви не забудете через день).

Загалом, способи ведення конспекту умовно поділяють на лінійні та нелінійні. Обидва можуть бути ефективними або неефективними. Все залежить від того, як ви їх використовуєте.

Поєднання лінійного та нелінійного форматів записів дозволяє стратегія Корнелла.

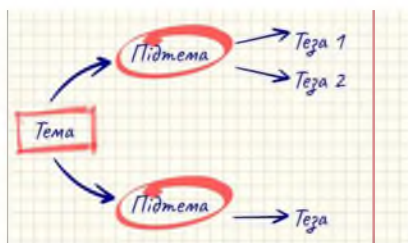
Лінійний метод

Нелінійний метод

Метод Корнелла

Метод інтелект-карт

Метод течії (або потоку)

Лінійний метод - схожий на традиційне конспектування, однак на відміну від останнього дозволяє встановлювати зв'язки між окремими частинами конспекту.

Принцип: кожне речення записується з нового рядка і нумерується. Не дивлячись на лінійність, такий підхід дозволяє встановлювати взаємозв'язки між окремими частинами конспекту. Так, щоб зробити акцент, які саме речення з усього конспекту пов'язані між собою змістовно, достатньо поряд зробити відповідну помітку з номерами.

Для більшої наочності цього методу якнайкраще використовувати ручки двох кольорів – окремі для нумерації та тексту.

Нелінійний метод - дозволяє здійснювати аналіз інформації та етапі конспектування. У процесі створення такої структури необхідно відразу виділити ключові теми та розбити матеріал на окремі тези.

Принцип: розділіть навчальний зміст матеріалу на окремі блоки, кожен з яких може містити підтеми, а в кожній із них – окремі тези. Тож увесь конспект буде мати вигляд єдиного маркованого списку з різномісними елементами.

Цей метод схожий на інтелект-карти, однак має не графічну, а текстову візуалізацію.

Метод Корнелла - дозволяє чітко структурувати великі об'єми інформації та згодом швидко орієнтуватись у конспекті за ключовими поняттями.

Принцип: аркуш зошита необхідно розділити на три зони – дві колонки та окрему область у нижній частині.

Основна колонка (справа). Складає $\frac{2}{3}$ аркуша та містить основні відомості щодо теми уроку. При конспектуванні між реченнями краще залишати місце для доповнення конспекту вдома.

Вузька колонка (зліва). У цю частину аркуша занотовуються ключові терміни, поняття, формули, дати та імена. Ця колонка заповнюється наприкінці уроку та відображає головний зміст уроку.

Область внизу аркуша. Ця частина має бути заповнена учнем самостійно упродовж доби після уроку. У ній необхідно занотувати головний зміст уроку, зробити резюме і позначити запитання, якщо вони виникли у ході опрацювання матеріалу.

Метод інтелект-карт

Головна особливість – візуальне відображення інформації у вигляді деревоподібної системи, в якій показані взаємозв'язки між окремими елементами системи.

Принцип: у центрі аркуша записується ключова подія, термін чи поняття, і від центрального елемента розходяться «гілки», кожна з яких позначає певну характеристику центрального елемента та містить інформацію щодо пов'язаних з нею тезами, ідеями, поняттями та інше.

Цей метод корисний не лише для конспектування змісту заняття, а й планування будь-якої діяльності.

Метод течій - передбачає творче переосмислення почутої інформації під час уроку чи лекції. Він один із найцікавіших, водночас найскладніших, адже потребує безперервного аналізу усіх почутих відомостей та їхнього пов'язування з раніше отриманими знаннями, навичками та власним досвідом.

Принцип: при створенні конспекту занотовуванню почутої інформації приділяється мінімум часу. Основна увага направлена на переосмислення почутих відомостей, записуванні власних коментарів, ідей, та роздумів, що виникають у процесі вивчення нового матеріалу. Формат нотування – довільний. Це може бути текст зі стрілками, тези із піктограмами, схеми тощо.

Сподіваємося, що кожний із цих методів стане у пригоді для ваших учнів та допоможе підвищити ефективність конспектування. Адже правильна структуризація інформації – запорука кращого запам'ятовування шляхом переосмислення. розгалужене "дерево" списків. Будьте обережні: не перестарайтеся з кількістю рівнів, інакше самі заплутаєтесь у своєму конспекті.

Пам'ятайте, що конспект – це ваш особистий інструмент для навчання, тому головне, щоб він був вам зрозумілим та зручним у використанні.

При конструюванні ОК бажано дотримуватися наступного алгоритму:

- окреслити послідовність вивчення матеріалу дисципліни, його структуру та основні проблеми, навколо яких можна генералізувати (об'єднувати) змістові блоки ОК;
- встановити системи зв'язків між окремими блоками навчального матеріалу на основі змістових зв'язків;
- виокремити в кожному блоці положення, які розкривають його зміст і визначити засоби кодування цих положень (графічні 17 форми, слова, фрази, умовні знаки, аббревіатури, скорочення, спрощені малюнки, графіки, схеми, таблиці, окремі формули і позначення);
- побудувати ескіз ОК та апробувати його серед колег або в експериментальній групі студентів, внести доповнення, а при необхідності — зміни;
- виготовити на основі ескізу оригінал, придатний для використання.

Критерії оцінювання конспектів лекції

Використання умовних позначок: критерій оцінює, наскільки ефективно в конспекті використані умовні позначки для структуризації інформації, виділення ключових моментів і

полегшення сприйняття матеріалу. Умовні позначки — це символи, графічні елементи або скорочення, які допомагають стисло і зрозуміло передати інформацію, забезпечуючи швидкий доступ до основних ідей лекції.

Загальний вигляд конспекту: критерій оцінює візуальну привабливість, охайність та організованість конспекту. Загальний вигляд має сприяти легкому сприйняттю інформації, забезпечуючи логічну структуру, рівномірний розподіл тексту та естетику оформлення.

Способи виділення тексту: критерій оцінює, наскільки ефективно і логічно в конспекті застосовані способи виділення тексту для акцентування уваги на ключових моментах, полегшення орієнтування та покращення сприйняття інформації.

Повнота та змістовність конспекту: критерій оцінює, наскільки конспект повно і точно відображає зміст лекції, включаючи основні ідеї, ключові поняття, визначення, приклади та інші важливі аспекти. Він визначає, чи забезпечує конспект повне розуміння теми і чи відсутні прогалини в змісті.

Логіка та послідовність викладу: критерій оцінює, наскільки логічно і послідовно викладено матеріал у конспекті, чи дотримана структура лекції, та чи полегшує це розуміння теми. Інформація повинна бути представлена таким чином, щоб кожна частина органічно впливала з попередньої і формувала цілісне уявлення про тему.

Рівні оцінювання:

12-10 балів: конспект повністю відповідає змісту лекції, включає всі ключові моменти, деталі викладені чітко і зрозуміло; конспект охайний, логічно структурований, текст вирівняний, використані відступи, поля, збережена гармонія у вигляді; використовуються різні способи виділення (жирний шрифт, підкреслення, кольори, маркери), які логічно підкреслюють важливі моменти. Виділення гармонійно вписується у загальний вигляд; умовні позначки використовуються систематично, зрозумілі, логічні, відповідають темі. Ключові поняття, приклади, дати та ідеї чітко позначені.

9-7 балів: конспект здебільшого повний, але є пропуски або недостатньо розкриті окремі аспекти; загальний вигляд загалом хороший, але є окремі недоліки (наприклад, недоліки в вирівнюванні або пропущені поля); виділення є, але воно недостатньо різноманітне або частково нелогічне; позначки використовуються, але є незначні недоліки у їхньому застосуванні, наприклад, вони іноді плутають або відсутні у важливих місцях.

6-4 бали: зміст лекції відображено частково, важливі ідеї або приклади пропущені; структура неохайна, є кілька помітних помилок у форматуванні, вигляд не сприяє легкому сприйняттю; виділення тексту використовується рідко, лише у вибіркових місцях, або застосовано хаотично; позначки застосовуються рідко або хаотично. Їхня кількість та якість не забезпечують швидкого орієнтування у тексті.

3-1 бал: конспект слабкий, містить значні прогалини у змісті; конспект виглядає хаотично, текст структурований слабо або взагалі не організований; текст майже не виділений, виділення виглядає неакуратно або відсутнє в ключових моментах; позначки майже не використовуються, або вони нерозбірливі й нелогічні.

0 балів: конспект відсутній.

Додаток В2

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Складання термінологічного словника — виписування незрозумілих слів із наступним поясненням їх значення. Працюючи над науковою літературою та з Інтернет-ресурсами, студент іноді вперше зустрічається з термінами, значення яких йому невідоме. Корисно спочатку виписувати ці слова, а потім за довідковою літературою уточнювати їх зміст і робити відповідний запис. Така робота позитивно впливає на поліпшення культури мови, збагачення лексичного запасу та оволодіння науковою термінологією фахового спрямування.

Скласти словник термінів, який має містити визначення опорних понять до заняття з теми, тлумачення спеціальних термінів та понять, що зустрічаються у текстах статей, матеріалах підручника тощо.

До словника доцільно включати всі терміни та поняття, зміст яких невідомий або не цілком зрозумілий для студента. Тлумачення понять можна знайти в спеціальних словниках, енциклопедичних словниках та довідниках загального спрямування, тлумачних словниках української мови, тлумачних словниках іншомовних слів тощо.

Крім тлумачення поняття, необхідно вказати джерело та автора, за яким подається визначення.

Пам'ятайте, що словник термінів – це ваш особистий інструмент для навчання, який допоможе вам краще засвоїти матеріал курсу та досягти успіхів у навчанні.

Приклад виконання завдання:

Тема: Філософсько-педагогічні засади використання комп'ютерних технологій під час корекційної роботи з дітьми з порушенням мовлення

Комп'ютерні технології - комплексний процес створення нових споживчих вартостей на основі досягнень науки і техніки, їх запровадження та використання з метою задоволення суспільних потреб (за Н. Борово.).

Джерело: Іванченко А., Кулакова Ю., Моїсеєнко Д. & Шпачинський І. Філософсько-педагогічні засади використання комп'ютерних технологій під час корекційної роботи з дітьми з порушенням мовлення. *Молодий вчений*, 6 (118), 2023, 37-41.

URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5879/5750>

Критерії оцінювання конспектів лекцій

Повнота словника: критерій оцінює, наскільки словник охоплює ключові терміни, що відображають зміст і специфіку навчальної дисципліни. Повнота словника визначається кількістю та якістю включених термінів, а також їх відповідністю темі роботи.

Точність і правильність визначень: критерій оцінює якість і коректність поданих визначень термінів у словнику. Він передбачає, наскільки визначення відповідають сучасним науковим стандартам, є точними, чіткими та зрозумілими, а також враховують специфіку навчальної дисципліни.

Стиль оформлення відповідно до зразка: критерій оцінює відповідність оформлення словника встановленому зразку. До уваги береться дотримання вимог щодо шрифту, розміру тексту, відступів, міжрядкового інтервалу, форматування заголовків, підзаголовків і тексту, а також загальна естетика оформлення документа.

Посилання на надійне джерело: критерій оцінює правильність, обґрунтованість та відповідність використаних посилань на джерела інформації у роботі. Надійність джерел, їх відповідність темі та коректне оформлення є ключовими аспектами.

Відповідність джерела навчальній дисципліні: критерій оцінює, наскільки використані джерела відповідають змісту та специфіці навчальної дисципліни, а також наскільки вони допомагають розкрити тему роботи. Джерела повинні бути актуальними, релевантними до освітнього контексту та сприяти досягненню навчальних цілей.

Рівні оцінювання:

12-10 балів: Словник охоплює всі ключові терміни, передбачені темою або дисципліною. Поняття підібрані системно, включають базові та спеціалізовані терміни; усі терміни мають чіткі, точні та коректні визначення, що відповідають сучасним науковим стандартам; оформлення словника повністю відповідає зразку; усі посилання ведуть до авторитетних, сучасних і релевантних джерел (наукові статті, підручники, законодавчі акти, матеріали офіційних організацій). Джерела повністю відповідають темі роботи та чітко обґрунтовують інформацію. Посилання оформлені згідно з вимогами (ДСТУ, APA, MLA тощо); Усі використані джерела чітко відповідають темі навчальної дисципліни та охоплюють її основний зміст. Джерела походять із авторитетних наукових, освітніх або професійних публікацій, що безпосередньо стосуються дисципліни. Інформація з джерел гармонійно інтегрована у роботу.

9-7 балів: Словник здебільшого повний, але відсутні кілька важливих термінів; дефініції здебільшого точні, але є окремі незначні неточності; оформлення відповідає зразку, але є окремі недоліки; Більшість джерел є авторитетними та доречними, але в окремих випадках використано менш релевантні джерела або застарілу інформацію. Формат оформлення посилань переважно відповідає встановленим вимогам, але є незначні помилки; більшість джерел відповідають темі дисципліни, але є кілька матеріалів, які лише частково стосуються навчального контексту. Інформація з таких джерел використана обмежено, але не порушує цілісність роботи.

6-4 бали: Словник містить лише частину необхідних термінів, багато важливих понять пропущено; у словнику присутні помітні неточності у визначеннях, що впливають на їхню зрозумілість; частково відповідає зразку, але є помітні розбіжності у вигляді або структурі оформлення; більшість джерел є авторитетними та доречними, але в окремих випадках використано менш релевантні джерела або застарілу інформацію. Формат оформлення посилань переважно відповідає встановленим вимогам, але є незначні помилки; використані джерела переважно не відповідають специфіці навчальної дисципліни або ж є недостатньо релевантними для глибокого висвітлення теми. Окремі матеріали виглядають випадковими чи не обґрунтованими в освітньому контексті.

3-1 бал: Значна частина термінів відсутня, словник не відповідає вимогам; значна частина визначень неправильна або некоректна; стиль оформлення суттєво відрізняється від зразка, ідентифікувати відповідність складно; Джерела ненадійні, застарілі або не відповідають темі. Оформлення посилань відсутнє або суттєво порушене. Виникають сумніви щодо достовірності представленої інформації; більшість джерел не мають відношення до змісту дисципліни, вони загальні або зовсім не пов'язані з темою. Використання таких джерел викликає сумніви щодо якості виконаної роботи.

0 балів: Словник відсутній або майже не містить змістовної інформації; Оформлення повністю ігнорує зразок; посилання на джерела повністю відсутні або всі використані джерела є ненадійними та не відповідають темі; усі джерела є абсолютно нерелевантними або взагалі відсутні. Робота не має зв'язку з темою навчальної дисципліни.